

Evaluatie motie bestuurders

Datum: 30-11-2017

Evaluatie motie bestuivers

Auteur: Wendy Busscher
Eenheid: Openbare Ruimte
Datum: 30-11-2017

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Positionering “motie bestuivers” binnen het landschapsbeleid	4
Hoofdstuk 2 Evaluatie “motie bestuivers” 2017	6
2.1 Hoe is het afgelopen jaar invulling gegeven aan de “motie bestuivers”?	6
2.2 Waarom (financiële) inzet op bewustwording van onze inwoners?	8
Hoofdstuk 3 Uitvoering “motie bestuivers” 2018 e.v.	9
3.1 Speerpunten	9
3.2 Financiële verantwoording	10

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 23 juni 2016 heeft de Raad de “motie bestuivers” aangenomen. Hierin werd het college verzocht om:

- in samenwerking met lokale bijhoudersverenigingen (zoals de natuurboerderij) & Landschap Overijssel nog dit seizoen een aantal plekken (bv bermen in de kern, bouwgronden, etc. die nu extensief door de gemeente onderhouden worden) in te zaaien met bloemenmengsels;
- daarnaast zo mogelijk samen met bovengenoemde partijen inwoners van de gemeente Dalfsen voor te lichten over nut en noodzaak van deze acties;
- voor de begroting in november 2016 een evaluatie van deze acties te delen met de raad en aan te geven of een uitbreiding van deze acties voor het seizoen 2017 mogelijk is en welke eventuele budgettaire consequenties dit heeft.

Op 13 september 2016 heeft het college besloten om de evaluatie van de motie bestuivers op te schuiven naar november 2017 zodat er ook resultaten te delen zijn met de Raad.

1.2 Positionering “motie bestuivers” binnen het landschapsbeleid

De “motie bestuivers” draagt bij aan landschapsontwikkeling en past goed binnen het landschapsbeleid dat in ons landschapsontwikkelingsplan (LOP) is verwoord. Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Dalfsen is op 15 februari 2010 vastgesteld door de Raad.

In het LOP zijn een 5-tal prioritaire projecten benoemd namelijk:

- 1) Groene Blauwe Diensten (GBD)
- 2) Uitwerking Nieuwleusen
- 3) Ruimtelijke kwaliteit
- 4) Routes
- 5) Mobiliseren van lokale initiatieven

Groene en Blauwe Diensten

De afgelopen jaren is het budget vanuit landschapsbeleid (2010 € 50.000, 2011 t/m 2013 € 25.000 en vanaf 2014 € 17.500) samen met pMJP gelden (t/m 2013) voornamelijk ingezet voor Groene en Blauwe Diensten. De Stichting Groene en Blauwe Diensten Overijssel (SGBDO) voert de regeling GBD voor ons uit. Zij hebben met 101 grondeigenaren contracten afgesloten voor de aanleg (1,5 ha), herstel (27,9 ha) en/of beheer (62,3 ha) van belangrijke landschapselementen voor een periode van 20 jaar. Hiermee dragen de grondeigenaren bij aan behoud van het unieke Dalfser landschap (zie bijlage 1). De inzet die gedaan is op GBD draagt ook bij aan de 2^e, 3^e en 4^e genoemde prioritaire projecten uit het LOP.

Uitwerking Nieuwleusen

Voor het gebied rondom Nieuwleusen (De Meele, Ruiterveen/Westerveen en Oosterveen) waren extra Tennet gelden beschikbaar. Deze Tennetgelden zijn ondermeer besteed aan het versterken van natuur- en landschapswaarden (aanleg, herstel en onderhoud van kavelgrensbeplanting, poelen, streekeigen erven en herstel van karakteristieke bebouwing).

Ruimtelijke kwaliteit

De rijke cultuurhistorie van het Dalfser Landschap is een belangrijke kwaliteit. Daarom is er vanuit de regeling GBD, maar ook vanuit de regeling Streekeigen Huis en Erf (SHE) ingezet op behoud en versterking van landgoederen. Naast dat de landgoederen in Dalfsen een bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit, zijn ze van grote recreatieve waarde. Ook is er veel aandacht geweest voor het behoud en herstel van historische elementen op andere historische erven via de regeling SHE (afspraken vanuit pMJP). In de periode 2011 t/m 2013 zijn 130 erven voorzien van streekeigen beplanting, 21 karakteristieke gebouwen en 34 cultuurhistorische elementen zijn opgeknapt.

Routes

Via GDB zijn er ook contracten afgesloten met grondeigenaren om ommetjes of routes mogelijk te maken. Grondeigenaren hebben een deel van de grond beschikbaar gesteld om onverharde voetpaden te realiseren zodat recreatieve ontsluitingen verbeterd konden worden.

De “motie bestuurders” die door de Raad is aangenomen is een mooie invulling/aanvulling op de projecten die in het LOP zijn benoemd.

Hoofdstuk 2 Evaluatie “motie bestuivers” 2017

2.1 Hoe is het afgelopen jaar invulling gegeven aan de “motie bestuivers”?

Het afgelopen jaar is op verschillende manieren invulling gegeven aan de “motie bestuivers”. Samen met Landschap Overijssel en de bijenhoudersverenigingen hebben we een programma bedacht waarbij ingestoken is op zaken die de gemeente kan oppakken, zoals inzaaien van bloemrijke bermen en aanbrengen van bijvriendelijke onderbeplanting. Daarnaast is ook gekeken hoe we draagvlak voor biodiversiteit en het belang van bijen en andere bestuivers kunnen vergroten bij onze bevolking. De volgende acties zijn uitgevoerd:

1) Inzaaien locaties met bloemenmengsels en bollenmengsels

Afgelopen jaren zijn op diverse plaatsen bloemenmengsels en bollenmengsels aangebracht:

- In samenwerking met de bijenvereniging Nieuwleusen hebben we in 2014 de Grift III aan de Meeleweg bij de bijenstal ingezaaid met een bloemrijk bijenmengsel;
- De entrees bij Oudleusen;
- In 2016 zijn diverse entrees van Dalfsen voorzien van bloemmakers (zonder granen) o.a. de entree vanaf de rotonde bij het station naar de blauwe bogenbrug en de entrees Dalfsen vanaf de Welsummerweg en bij Huize Leemcule, langs de Ruitenborghweg;
- In 2016 zijn in samenwerking met Landschap Overijssel bij particulieren in het buitengebied locaties ingezaaid met een akkerbloemenmengsel o.a. aan de Klapvoortweg, De Stokte en de Keizersteeg.
- Het afgelopen jaar zijn er bloemrijke mengsels aangebracht bij de Zwarteweg (wadi) in Hoonhorst, bij de vijver aan de Thomas a Kempislaan (aansluitend aan de bosplantsoenstrook) in Dalfsen. Hierbij zijn de adviezen van Landschap Overijssel en de bijenhoudersverenigingen die zij hebben gegeven op de informatieavonden over biodiversiteit meegenomen in de uitvoering.
- Daarnaast zijn er diverse bollenmengsels, waaronder speciale bijen- en vlindermengsels aangebracht bij de rotondes Backxlaan-Beatrixlaan, Beatrixlaan-Bosmansweg en langs de Bosmansweg/IJsselland in Nieuwleusen, langs de Koesteeg, de Rechterensedijk, in de Gerner Marke in Dalfsen en langs de Weerdhuiswegen de Hoenderweg in Lemelerveld.

2) Informatieavonden biodiversiteit

Afgelopen jaar hebben we in samenwerking met Landschap Overijssel en de bijenhoudersverenigingen binnen onze gemeente een drietal informatieavonden biodiversiteit georganiseerd met als onderwerpen biodiversiteit, insecten (bijen) en de regeling Boeren Planten Bomen.

Op de avonden, die in de maanden februari en maart in Nieuwleusen, Lemelerveld en Dalfsen zijn gehouden, werden presentaties gegeven door de bijenvereniging en Landschap Overijssel over het belang van biodiversiteit en insecten (en bijen in het bijzonder). Hierbij kwam ook aan bod wat de inwoners (zowel binnen als buiten de bebouwde kom) zelf kunnen doen om de biodiversiteit te versterken. De avond werd afgesloten met een informatiemarkt waarbij verschillende partijen (Landschap Overijssel, de bijenhoudersverenigingen, Groene Loper, gemeente Dalfsen) zich hebben gepresenteerd.

De avonden waren een groot succes, ze werden door ruim 100 belangstellenden bezocht.

3) Regeling Boeren Planten Bomen

De regeling Streekeigen Huis en Erf is eind 2013 helaas gestopt (dit was een (financiële) samenwerking met Provincie Overijssel en Landschap Overijssel). Met de regeling Boeren Planten Bomen (BPB) willen we de aanleg van erfbeplanting in het buitengebied weer stimuleren. Hiermee kunnen de bewoners in het buitengebied een bijdrage gaan leveren aan het versterken van de biodiversiteit voor “wilde” bijen.

We hebben Landschap Overijssel gevraagd om de Boeren Planten Bomenregeling voor ons uit te voeren. Op www.landschapoverijssel.nl/BPBDalfsen kunnen bewoners van het buitengebied zich via het aanmeldformulier aanmelden. Zij kunnen dan een korting van 50% op de aankoopprijs krijgen tot

een MAX van € 500,- per erf. Naast aantrekkelijke beplanting voor bijen en andere bestuivers kan er ook zaaigoed met korting via Landschap Overijssel gekocht worden.

In 2017 zijn twee uitgiftemomenten gepland. Het eerste uitgiftemoment was afgelopen voorjaar, hier hebben 31 inwoners met erven in het buitengebied aan deel genomen. Dit najaar staat een tweede uitgiftemoment gepland. Opgeven voor deze regeling kan tot 1 december, uitgifte van het plantmateriaal vindt half december plaats.

4) Workshop bijenhotels

Dit voorjaar is op de Horte een workshop bijenhotels gehouden. In de workshop die gericht was op alle inwoners van Dalfsen, konden mensen hun eigen bijenhotel maken. Samen met vrijwilligers van de bijenhoudersverenigingen en met een medewerker van Landschap Overijssel hebben 15 inwoners aan deze workshop deel genomen.

Een bijenhotel is ook in kleine tuinen te plaatsen waardoor ook binnen de kom een bijdrage geleverd kan worden aan het versterken van het leefgebied voor de (wilde) bijen.

5) Deelname aan de optocht op Koningsdag

Samen met de bijenvereniging hebben we in Dalfsen deel genomen aan de optocht op Koningsdag. Met collega's van de wijkteams en Dalfsen Werkt hebben we planten uitgedeeld die aantrekkelijk zijn voor bijen en vlinders. Op deze ludieke manier is geprobeerd, om het belang van bijen en vlinders voor een gezonde leefomgeving, onder de aandacht te brengen bij onze inwoners.

6) Stamtafel Vrienden Van Dalfsen

Vorige maand hebben we een presentatie gehouden over water en groen in de openbare ruimte. Hierbij hebben we het belang van een klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte proberen over te brengen. En hierbij ook aandacht gevraagd voor de inrichting van particuliere tuinen/erven. Wanneer we om ons heen kijken, zien we steeds meer verstening van tuinen en dat is een probleem voor de opvang van water, voor (eventuele toekomstige) hittestress, maar zeker ook een bedreiging voor de biodiversiteit.

2.2 Waarom (financiële) inzet op bewustwording van onze inwoners?

Bij de acties die het afgelopen jaar zijn uitgevoerd is er veel aandacht voor bewustwording van onze inwoners. Het gaat hierbij om bewustwording van het belang van bijen en vlinders voor de leefomgeving van de mens.

Het grondgebied van gemeente Dalfsen beslaat 16.651 ha, waarvan ruim 15.768 ha in het buitengebied. Van deze 15.768 ha is er slechts 356 ha (verhardingen en groen) in beheer van de gemeente. Ook binnen de bebouwde kom is meer dan de helft van de ondergrond in eigendom of beheer van onze inwoners en/of bedrijven.

Wanneer onze inwoners en/of bedrijven het belang van een biodiversiteit in de (veelal groene) leefomgeving inzien kunnen zij veel meer doen voor het versterken van de biodiversiteit (maar ook klimaatbestendigheid) dan een gemeente/overheid.

Uiteraard ligt er voor de gemeente een belangrijke taak om het goede voorbeeld te geven en dit waar mogelijk te faciliteren en te stimuleren. Hierbij speelt voorlichting een belangrijke rol.

Hoofdstuk 3 Uitvoering “motie bestuivers” 2018 e.v.

3.1 Speerpunten

Voor de komende jaren wordt op de volgende wijze ingezet op het versterken van biodiversiteit/verbeteren van de leefomgeving voor bestuivers:

- **Biodiversiteit belangrijk aandachtspunt bij grootschalige projecten**
De komende jaren staan een aantal grootschalige projecten op de (uitvoerings)agenda zoals de aansluitingen op de N348, N340 en de N347. Ook de wijken (grondexploitaties) Westerbouwlanden Noord, Nieuwe Landen, Oosterdalfsen worden verder vorm gegeven. Binnen deze projecten is er veel aandacht om bestuivers zoveel mogelijk te faciliteren door boom- en heestersoorten toe te passen die goed zijn voor de (wilde) bijen en andere bestuivers. Bij een brede berm wordt met uitzondering van de 1^e meter langs de weg (die belangrijk is voor draagkracht/stabiliteit van de wegberm en hiermee belangrijk is voor de veiligheid van de weg) bloemrijke mengsels toegepast. Ook in de wadi's die in de nieuwe wijken een belangrijke functie vervullen voor afvoer van water worden bloemrijke mengsels aangebracht.
- **Bermbeheer buitengebied verbeteren t.b.v. biodiversiteit**
Inhuur expertise Landschap Overijssel
Om de juiste keuzes te maken ten aanzien van het bermbeheer is het de bedoeling om advies/expertise in te huren bij Landschap Overijssel. Zij brengen in kaart welke bermen de meeste kansen bieden voor het ontwikkelen van bloemrijke berm, hoe deze berm beheerd moet worden en welke kosten een veranderend beheer met zich meebrengt. Hierbij wordt een koppeling gemaakt met de reguliere werkzaamheden zoals het verlagen van de bermen.

Bermenbeheerplan

Het advies van Landschap Overijssel ten aanzien van de bermen wordt overgenomen in het bermenbeheerplan dat voor 2018 op de planning staat.

Hogere beheerkosten bermen

Op dit moment worden de bermen veelal geklepeld of met de maaizuigcombinatie gemaaid. Deze wijze van onderhoud is `goed voor de portemonnee`, maar erg slecht voor de biodiversiteit (door het klepelen zijn er bijna geen bloeiende planten aanwezig in de berm). De afgelopen jaren zijn een aantal bermen ingezaaid met bloemrijke kruidenmengsels, waardoor deze een grotere betekenis voor bijen/bestuivers hebben gekregen. De bermen liggen als linten door het landschap en hierdoor kan met een ecologisch bermbeheer een grote bijdrage geleverd worden aan het verbeteren van het leefgebied voor bijen en andere bestuivers. Wanneer er gekeken wordt naar het verschil in beheerkosten tussen het maaien van een berm met de klepelmaaier (\pm € 8/are = standaard berm)/maaizuigcombinatie (\pm € 9/are= verschaalde berm) of de cyclomaaier (\pm € 18/are= ecologische berm) is dit verschil respectievelijk € 10/are en € 9/are. Het aanpassen van het beheer ten behoeve van de biodiversiteit zal een financiële inspanning vragen. Het bermbeheerplan wordt in 2018 opgesteld en in 2019 ter vaststelling voorgelegd aan de Raad. Dan wordt ook duidelijk welke financiële consequenties het bij- en vlindervriendelijk beheer van de bermen heeft. Echter investeren in biodiversiteit is investeren in de toekomst!

- **Infoavond biodiversiteit en inzet Boeren Planten Bomen**
Ook de komende jaren willen we inzetten op bewustwording van het belang van biodiversiteit (door het organiseren van informatieavond) en het stimuleren van bij- en vlindervriendelijke erven door het voortzetten van de regeling BPB.
- **Betrekken bijenhoudersvereniging**
Ook de expertise van de bijenhoudersvereniging wordt gevraagd bij de invulling van de (groene) openbare ruimte en bij het organiseren van andere activiteiten.

3.2 Financiële verantwoording

Voor uitvoering van het landschapsbeleid is structureel een bedrag van € 17.500 beschikbaar. In de periode 2011-2016 is dit bedrag gebruikt voor uitvoering van de regelingen GBD en SHE. Deze regelingen hebben bijgedragen aan behoud en versterken van de biodiversiteit.

“Motie bestuivers” 2017

Voor de “motie bestuivers” is in 2017 een vijftal acties uitgevoerd. De totale kosten a € 24.500,- die hiervoor gemaakt zijn betreffen: advieskosten voor uitvoering van de biodiversiteitsavonden en uitvoering van de regeling BPB. Daarnaast is voor de simuleringregeling een bedrag gereserveerd van € 11.000, waarvan reeds een bedrag van ruim € 5.000 is uitgegeven voor uitgifte plantmateriaal voor de regeling BPB (het vervolg is in december). Tenslotte is er een bedrag gebruikt om locaties te voorzien van bloemrijke (bollen)mengsels speciaal voor bijen en vlinders. De verdeling van de kosten is hieronder weergegeven.

Besteding landschapsbudget 2017				
	Onderverdeling kosten bestuiversmotie	Totale kosten bestuivers- motie	Projecten	Beschikbare budget
Advieskosten				
Avonden biodiversiteit en workshop bijen etc	€ 4.650,00		Budget landschapsbeleid	€ 17.500,00
Uitvoering subsidieregeling	€ 5.350,00		Budget tbv bestuiversmotie	€ 7.000,00
		€ 10.000,00	(incidenteel)	
Stimuleringsregeling				
BPB+ bloembermen	€ 11.500,00			
		€ 11.500,00		
Overige kosten				
Restauratieve voorzieningen	€ 500,00			
		€ 500,00		
Aankoop extra bloemenmengsels				
Bloemenmengsels gemeentelijke bermen	€ 2.500,00			
		€ 2.500,00		
		€ 24.500,00		€ 24.500,00

“Motie bestuivers” 2018 e.v.

De uitvoering van de “motie bestuivers” is voor de periode 2018 t/m 2020 (looptijd LOP) verder uitgewerkt in de hiervoor genoemde speerpunten. De kosten voor het versterken van de biodiversiteit (aanleg bloemenmengsels en toepassing van bestuiversvriendelijke heester- en boomsoorten) binnen grootschalige projecten worden binnen de projectkosten meegenomen. In het bermenbeheerplan worden de kansrijke bermen benoemd en financiële consequenties van het voorgestelde bermenbeheer in beeld gebracht. De begrote kosten m.b.t. het stimuleren van particuliere initiatieven zijn in onderstaand overzicht weergegeven (uitvoering regeling GBD en “motie bestuivers”).

Besteding landschapsbudget 2018 t/m 2020				
	Onderverdeling kosten bestuiversmotie	Totale kosten landschapsbeleid	Projecten	Beschikbare budget
Uitvoering regeling Groene en Blauwe Diensten		€ 10.000,00	Budget landschapsbeleid/GBD	€ 17.500,00
Uitvoering motie bestuivers				
Advieskosten				
Avonden biodiversiteit en workshop bijen etc	€ 2.250,00		Budget bestuiversmotie	€ 10.000,00
Uitvoering subsidieregeling	€ 3.000,00		(structureel)	
		€ 5.250,00		
Stimuleringsregeling				
BPB+ bloembermen	€ 11.500,00			
		€ 11.500,00		
Overige kosten				
Restauratieve voorzieningen	€ 250,00			
		€ 250,00		
Aankoop extra bloemenmengsels				
Bloemenmengsels gemeentelijke bermen (zoveel mogelijk binnen nieuwe projecten)	€ 500,00			
		€ 500,00		
		€ 27.500,00		€ 27.500,00

€ 10.000 per jaar beschikbaar voor GBD. Afhankelijk van subsidiemogelijkheden Provincie wordt er geschoven tussen GBD en bestuivers

Bijlage 1 Overzicht afgesloten van Groene en Blauwe Diensten contracten

GROENE EN BLAUWE DIENSTEN Dalfsen - overzicht 2015

